

Gdynia, 24 września 2014 r.

Wojewódzki Sąd Administracyjny
w Gdańsku
Al. Zwycięstwa 16/17
80-219 Gdańsk

Skarżący: Wojciech BARTOSZYŃSKI

Organ: Szef Biura Hydrograficznego
Marynarki Wojennej

reprezentowany przez :

1. Radcę prawnego Roberta Krupę
2. kmdr Dariusza Grabca

sygn. akt: II SAB/Gd 62/14

Wykonując zobowiązanie Sądu z dnia 17 września 2014 r. przedstawiam stanowisko Organu do zajętego stanowiska skarżącego Wojciecha Bartoszyńskiego, które Skarżący wyraził w załączniku do rozprawy oraz przedstawiam wyjaśnienia w zakresie informacji objętej skargą.

1. Wprowadzenie do tematyki sporu

W związku z często mylnie stosowanymi określeniami w dotychczasowej wymianie informacji i argumentów pomiędzy stronami sprawy wyjaśniam :

Standard S-57, na który powołuje się p. Wojciech Bartoszyński, jest standardem otwartym (jawnym i ogólnie dostępnym, jeżeli chodzi o zadania jakie ma on spełnić oraz o jego strukturę /architekturę). Pełna nazwa to: *IHO¹ Transfer Standard for Digital Hydrographic Data*. Nazwę S-57 nadano mu oficjalnie w 1996 r. i pochodzi ona bezpośrednio od numeru IHO *Special Publication* 57. Obecnie, obowiązuje wersja 3.1 (listopad 2000 r.) i będzie ona najprawdopodobniej obowiązywać do końca 2017 r. Planowane jest zastąpienie tego standardu nowszym, o nazwie kodowej S-101, bazującym na systemie rejestrów. Nie wdając się w szczegóły techniczne, można powiedzieć, że standard S-57 został wykorzystany między innymi do opracowania „szkieletu” bazy lub baz danych poprzez określenie wszelkich elementów - niezbędnych z punktu widzenia nawigacji morskiej, kartografii morskiej

¹ IHO – International Hydrographic Organization, Międzynarodowa Organizacja Hydrograficzna.

i hydrografii morskiej, mogących mieć znaczenie dla szeroko pojętego bezpieczeństwa żeglugi na morzu i spełnienia postanowień IMO Konwencji SOLAS 74² (1974 r. z późniejszymi zmianami). Jest to realizowane poprzez narzucenie przez ten standard pewnego modelu świata rzeczywistego bazującego na elementach określanych jako Obiekty³ (występujących w środowisku morskim i mających znaczenie dla nawigacji, kartografii i hydrografii morskiej). W celu ułatwienia identyfikacji takich obiektów wprowadzono także kolejne elementy określane jako Atrybuty⁴ (cechy identyfikujące dany obiekt). Dodatkowo standard ten podaje zasady fizycznej wymiany danych.

Wyjaśniając rolę tego standardu w procesie tworzenia zintegrowanej informacji nawigacyjno-kartograficzno-hydrograficznej dostępnej dla końcowego użytkownika (nawigator, marynarz, żeglarz) standard S-57 pełni niejako funkcję układu kostnego (szkieletu). Standard ten określa elementy i relacje (wzajemne powiązania elementów) jakie powinny składać się na całość takiego szkieletu, tak aby mógł on sprawnie funkcjonować. Szkielet taki nie jest sam w sobie żadną bazą danych, a jedynie strukturą bazy danych. W celu uzyskania produktu, któremu można przypisać cechy bazy danych (tutaj relacyjnej bazy danych) należy taką strukturę wypełnić odpowiednimi danymi. To zadanie może realizować dowolna instytucja lub firma, a nawet osoba prywatna. Jednakże mając na uwadze zalecenia i wytyczne IHO oraz prawo tworzone przez IMO (np. Konwencja SOLAS 74) w odniesieniu do użytkowników morza należy tutaj nadmienić, że mogą oni korzystać wyłącznie z produktów (wydawnictw nautycznych, w tym map papierowych i elektronicznych, publikacji nautycznych), które posiadają status wydawnictw oficjalnych, tj. takich, które zostały przygotowane (opracowane, wyprodukowane) przez narodowe (państwowe) służby hydrograficzne lub przez instytucje posiadające autoryzację takich służb. W Polsce rolę państwowej służby w zakresie hydrografii i kartografii morskiej pełni Biuro Hydrograficzne Marynarki Wojennej – art.3 ustawy z dnia 17 listopada 1994 r. o zmianie ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 1995, nr 7, poz. 31).

Dane (informacje), wprowadzane do szkieletu bazującego na standardzie S-57, pełnią rolę ciała wypełniającego budowany szkielet. Taki wypełniony ciałem (danymi) szkielet (struktura bazy danych) może być utożsamiany z bazą danych, o dostęp do której toczy się na drodze sądowej, w przekonaniu Organu, niniejsze postępowanie.

W świetle dostępnych dokumentów procesowych złożonych przez p. Wojciecha Bartoszyńskiego niestety występuje pewna niespójność żądań. Jest w nich mowa nie tylko o mapach S-57⁵ i standardzie S-57, ale także o ENC. Stosowanie tych określeń naprzemiennie w odniesieniu do przedmiotu sporu powoduje pojawianie się błędów w interpretacji przedmiotu żądań wyrażonych przez cyt. powyżej osobę. Pojawia się przy tej okazji sprawa standardu S-63, brakuje jednakże mowy o standardzie S-52. Mając na uwadze wnikliwe wyjaśnienie sprawy informuję, co następuje:

² SOLAS – Safety Of Live At Sea – Konwencja dot. Bezpieczeństwa życia na morzu, opracowana przez IMO – International Maritime Organization, Międzynarodową Organizację Morską.

³ Object może być typu: spatial, feature: Meta, Carto, Geo i Collection.

⁴ Istnieją 3 podzbiory danych: kategorii A (obowiązkowe), B (uzupełniające) i C (administracyjne).

⁵ Stosowanie określenia „Mapa S-57” jest określeniem mocno niewłaściwym, szczególnie w kontekście współużywania równolegle określenia „ENC” – Electronic Navigational Chart.

Narodowe służby hydrograficzne realizujące zadania dotyczące opracowania i produkcji oficjalnych danych przeznaczonych do wyświetlania (obrazowania, prezentacji) w nawigacyjnych systemach informacyjnych ECDIS⁶ zobligowane są do uwzględnienia jeszcze co najmniej dwóch standardów, tj. S-52 i S-63.

Systemy ECDIS są systemami zapewniającymi możliwość wyświetlania (obrazowania, prezentacji) danych opracowanych zgodnie z wymaganiami IHO i spełniającymi wymagania konwencji SOLAS 74 (Rozdział V). Jak wspomniano podczas rozprawy, systemy te muszą posiadać certyfikację zarówno części sprzętowej jak i programowej. Aby zapewnić jednolitość wyświetlania (obrazowania, prezentacji) danych na ekranie systemu ECDIS baza danych, opracowana wg. struktury S-57, musi być odpowiednio do tego przygotowana pod kątem zasad prezentacji kolorów, symboli, skrótów i terminologii. To zadanie wypełnia **standard S-52**, którego nazwa brzmi: *IHO Specifications for Chart Content and Display Aspects of ECDIS*. Obrazowo mówiąc, zadaniem tego standardu jest zapewnienie jednolitości wyświetlanych kolorów, symboli, skrótów i oznaczeń, tak aby końcowy użytkownik, bez względu na kraj wytworzenia danych opracowanych w strukturze S-57, miał je w taki sam sposób prezentowane na ekranie systemu ECDIS. S-52 spełnia zatem rolę wymagań określonych w dokumencie *Chart1/INT-1*⁷ (przeznaczonych dla map papierowych).

Standard S-63, którego pełna nazwa brzmi: *IHO Data Protection Scheme*, jest pewnym sposobem zabezpieczenia danych opracowanych w strukturze S-57 przeznaczonych do wyświetlania (obrazowania) w nawigacyjnych systemach informacyjnych ECDIS. Zapewnia on możliwość ochrony danych przed tzw. niepożądanym dostępem (uniemożliwia lub utrudnia dokonanie zmian zarówno w odniesieniu do obiektów jak i atrybutów przez nieupoważnione podmioty/osoby) oraz dodatkowo zapewnia ochronę przed nielegalnym kopiowaniem i wykorzystaniem w systemach obrazowania map elektronicznych (ECDIS lub ECS⁸) bez uiszczenia odpowiednich opłat związanych z utrzymywaniem serwisu aktualizacji. Taki serwis jest obecnie zapewniany przez Regionalne Centrum Dystrybucji danych ENC o nazwie PRIMAR (Norwegia) oraz przez jego odpowiednik IC-ENC⁹ (Wielka Brytania). Obrazowo mówiąc standard S-63 pełni rolę ubrania chroniącego szkielet z ciałem przed jego zewnętrznym celowym lub przypadkowym uszkodzeniem. Standard S-52 pełni zaś rolę wyznacznika tzw. „dress code” lub „normy wyglądu zewnętrznego” biorąc pod uwagę obowiązujące kolory, oznaczenia i symbologię.

Pojęcie „ENC” pojawiające się w dokumentach sprawy jest jednoznacznie związane z bazą danych (ang. Data Base) opracowaną na strukturze S-57, a tym samym w ustalonym formacie, strukturze i znormalizowanej zawartości, przeznaczoną do wyświetlania (obrazowania, prezentacji) w systemach ECDIS. Taka baza danych, czyli ENC zainstalowana w systemie ECDIS daje możliwość wyświetlenia (obrazowania, prezentacji) danych w niej

⁶ ECDIS – Electronic Chart Display and Information System, System Obrazowania Mapy i Informacji Nawigacyjnej. Może spełnić wymagania IMO w zakresie Konwencji SOLAS 74.

⁷ INT-1, Symbols, Abbreviations and Terms used on navigation charts, określa zasady prezentacji danych na morskich mapach nawigacyjnych wykonanych w wersji papierowej.

⁸ ECS – Electronic Chart System, System (Zobrazowania) Mapy Elektronicznej, który nie spełnia kryteriów przypisanych systemowi ECDIS.

⁹ IC-ENC – International Center for ENC, centrum dystrybucji ENC prowadzone w oparciu o siły i środki UKHO, Biura Hydrograficznego Admiralicji Brytyjskiej.

zawartych zgodnie z wymaganiami IHO, IMO i IEC¹⁰. Odpowiednio wyświetlona, określana już jako SENC¹¹ stwarza możliwość podejmowania na niej pracy (tj. wykonywania funkcji nawigacyjnych określonych między innymi w Rezolucji IMO A817 *Performance Standard for ECDIS* oraz IMO MSC 232) w celu realizacji nawigacyjnego przejścia z punktu A do B oraz wyświetlania wszelkich informacji dodatkowych, które mogą ułatwić proces planowania nawigacyjnego podróży, monitorowania zadanej trasy przejścia i prowadzenia obliczeń nawigacyjnych.

ENC tym samym staje się produktem końcowym (towarem), prawnie chronionym pod względem ochrony danych z punktu widzenia bezpieczeństwa żeglugi na morzu oraz praw autorskich (tzw. copyrights) do danych przynależnych danemu państwu. Należy tu wspomnieć, że obowiązują międzynarodowe zasady uwzględniania elementów treści mapowych przynależnych jednemu państwu przez inne, np. przy wykorzystaniu danych nawigacyjnych, geodezyjnych i hydrograficznych dot. polskich obszarów morskich przez np. stronę niemiecką (reprezentowaną przez BSH – niemiecki Federalny Urząd ds. Żeglugi i Hydrografii) określany jest procentowy udział wykorzystania danych, który następnie jest „zamieniany” na odpowiednie kwoty środków finansowych wprowadzanych do budżetu RP (a nie do BHMW).

ENC (w formie niekodowanej) produkowane przez BHMW są wykorzystywane między innymi w zabezpieczeniu funkcjonowania Sił Zbrojnych RP, Straży Granicznej i ośrodków państwowej administracji morskiej (Urzędy Morskie) oraz w procesie zapewnienia bezpieczeństwa żeglugi na polskich obszarach morskich, czego przykładem jest funkcjonowanie krajowego systemu SWIBŻ (System Wymiany Informacji o Bezpieczeństwie Żeglugi) będącego elementem zintegrowanego Krajowego Systemu Bezpieczeństwa Morskiego (KSBM). ENC w takim wypadku są odpowiednio rejestrowane, identyfikowane i udostępniane z zachowaniem warunków ochrony takich danych przed niepowołanym dostępem do treści danych. Takie działanie wynika z chęci zabezpieczenia interesów BHMW pragnącego zachować warunki ponoszenia odpowiedzialności formalno-prawnej za dane zawarte w ENC. Zasady przekazywania i udostępniania takich niekodowanych ENC są określone w odpowiednich porozumieniach o współpracy podpisywanych przez szefa BHMW i kierownictwo instytucji i służb działających w ramach KSBM. W takiej sytuacji jest zachowana pełna kontrola nad ENC przekazanymi wskazanym odbiorcom oraz możliwe jest prowadzenie bieżącej i oficjalnej aktualizacji bazującej na poprawkach produkowanych przez BHMW.

Istotną sprawą jest także zagadnienie dot. możliwości zobrazowania danych niekodowanych, ale opracowanych zgodnie z założeniami standardu S-57. Warto tu nadmienić, że celowo nie napisałem map ENC, które z racji bycia niejako standaryzowanym końcowym produktem danej służby hydrograficznej muszą dać się zobrazować (wyświetlić informacje) w każdej dowolnej przeglądarce map ENC. Przeglądarki takie są w większości darmowe i pozwalają na wyświetlenie zawartości baz danych lub niekiedy i pojedynczych rekordów

¹⁰ IEC – International Electrotechnical Commission, Międzynarodowa komisja Elektrotechniczna, określa techniczne aspekty funkcjonowania i wykorzystania systemu ECDIS.

¹¹ SENC – System Electronic Navigational Chart, Systemowa Elektroniczna Mapa Nawigacyjna, Jest to odpowiednio przetworzona przez system ECDIS baza danych ENC, która w połączeniu z systemem ECDIS oraz w przypadku posiadania wszystkich aktualizacji – może być rozpatrywana jako ekwiwalent uaktualnionej oficjalnej morskiej mapy nawigacyjnej wykonanej w wersji papierowej spełniającej wymagania Konwencji SOLAS 74.

danych opartych na architekturze S-57. Przeglądarkę taką można utożsamiać z urządzeniem RTG służącym do prześwietlania ciała (danych nawigacyjnych, geodezyjnych, kartograficznych i hydrograficznych) oraz szkieletu (zawartości struktury S-57).

2. Analiza formy i przedmiotu żądania Skarżącego

We wniosku o udostępnienie informacji publicznej Skarżący wnosi o: „udostępnienie aktualnej bazy danych nawigacyjnych w formacie ENC w standardzie S-57 (map) dla polskich obszarów morskich...”

Takie sformułowanie żądania, moim zdaniem jest nieprecyzyjne i może odnosić się do następujących elementów:

- A) Udostępnienie aktualnej (produkcyjnej) bazy danych nawigacyjnych opracowanej w standardzie S-57 wykorzystywanej przez BHMW do produkcji ENC obejmujących polskie obszary morskie, a więc nie samych ENC;
- B) Udostępnienie jedynie wszystkich danych nawigacyjnych opracowanych w standardzie S-57 wykorzystywanych przez BHMW do produkcji ENC obejmujących polskie obszary morskie;
- C) Umożliwienie dostępu do zawartości końcowego produktu jakim jest zestaw ENC obejmujący polskie obszary morskie.

W przypadku A – należy wiedzieć, że przedmiotowa baza danych BHMW została oparta na strukturze produkcyjnej bazy danych zintegrowanej z oprogramowaniem wykorzystywanym przez BHMW w procesie przetwarzania danych na potrzeby wydawnictw nautycznych (mapy morskie i publikacje nautyczne). Platformą bazową jest zestaw oprogramowania firmy CARIS wspomagany oprogramowaniem i aplikacjami innych producentów (np. ESRI-ARCGIS). Udostępnienie byłoby możliwe poprzez zapewnienie dostępu do plików typu „.shp”. Moim zdaniem spełnione byłby ustawowe warunki opisane w ustawie o dostępie do informacji publicznej. Osoba, która uzyskałaby dostęp do takiej bazy danych musiałaby we własnym zakresie zapewnić sobie możliwość obrazowania (prezentacji, wyświetlania) zawartości udostępnionej bazy danych. BHMW nie mogłoby autoryzować żadnego produktu końcowego opracowanego w oparciu o ten sposób uzyskania danych ze względu na utratę możliwości kontroli i nadzoru nad udostępnionymi danymi.

W przypadku B – mielibyśmy do czynienia wyłącznie z danymi gromadzonymi przez BHMW i po ich przetworzeniu, zapisanymi w strukturze S-57. Dane takie są otrzymywane (pozyskiwane przez BHMW) od różnych instytucji cywilnych i wojskowych, a następnie po odpowiednim ich przetworzeniu są wykorzystywane w procesie produkcji ENC. Podobnie jak w przypadku A, udostępnienie byłoby możliwe mimo, że wymagałoby podjęcia przez BHMW dodatkowych działań związanych z przygotowaniem danych do eksportu z istniejących baz danych – również w formie plików typu „.shp”. Moim zdaniem spełnione byłby ustawowe warunki opisane w ustawie o dostępie do informacji publicznej. Osoba, która uzyskałaby dostęp do takich danych musiałaby we własnym zakresie zapewnić sobie możliwość obrazowania (prezentacji, wyświetlania) danych. BHMW nie mogłoby autoryzować żadnego

produktu końcowego opracowanego w oparciu o ten sposób uzyskania danych ze względu na utratę możliwości kontroli i nadzoru nad udostępnionymi danymi.

W przypadku C – BHMW musiałoby umożliwić dostęp do zawartości ENC produkowanych przez Biuro. Aby zachować oficjalną autoryzację BHMW, dostęp praktycznie musiałby się opierać na uruchomieniu przez BHMW, na swojej stronie internetowej¹², przeglądarki pozwalającej na przeglądanie i wykonywanie niektórych funkcji nawigacyjnych (np. określanie pozycji dowolnego, wskazanego kursorem obiektu, wizualizacja atrybutów, określanie odległości i kierunków) na produkowanym przez BHMW zestawie ENC obejmującym swoim pokryciem polskie obszary morskie. Jednakże nie byłoby możliwości ściągania plików (brak funkcji: *download*). Zachowana byłaby możliwość tworzenia i ściągania plików w formie obrazu rastrowego (np. pliki typu geotiff). Osoba mająca dostęp to takich ENC miałaby możliwość zapoznania nawigacyjnego z rejonem planowanej żeglugi na najbardziej aktualnych i oficjalnych wersjach ENC.

We wszystkich ww. przypadkach należałoby wcześniej zdefiniować także pojęcie „udostępnienie”. W mojej opinii – powinno się ono wiązać z możliwością wglądu i wykorzystania określonego zasobu danych, ale w taki sposób, który pozwalałby na zachowanie pełnej kontroli i nadzoru nad informacjami nautycznymi posiadającymi autoryzację państwowej służby hydrograficznej. Pojęcie „udostępnienie” nie powinno być zatem traktowane jako równoznaczne z bezpośrednim przekazaniem produktu końcowego, jakim jest produkowany przez BHMW zestaw ENC. Przekazanie w ten sposób produktu końcowego można byłoby postrzegać jedynie jako wybieg mający na celu ominięcie konieczności zakupu takiego produktu i próbę ich wprowadzenia na rynek w sposób całkowicie niekontrolowany. Podkreślam, że BHMW nie uzyskuje z faktu sprzedaży licencji i aktualizacji dla swoich ENC żadnych profitów finansowych, a koszty zakupu np. w RENC PRIMAR są ustalane jako „nie dla zysku, a jedynie dla kosztów utrzymania”.

Odpowiadając na przedstawiony przez Skarżącego zamiar wykorzystania udostępnionych danych (przypadki A,B) dla potrzeb zwiększenia poziomu bezpieczeństwa jest w praktyce niewykonalny. Dane nieposiadające autoryzacji nie mogą stanowić podstawy podwyższenia takiego poziomu. Opisany przypadek C, dotyczący produktu autoryzowanego, taki zamiar czyniłby możliwym do uzyskania , a tym samym gwarantowałby praktycznie pełny dostęp do treści ENC rozumianej jako produkt końcowy BHMW (towar).

Odnosząc się do przedstawionego przez p. Wojciecha Bartoszyńskiego w Załączniku do protokołu rozprawy z dn. 17 września 2014 r. poglądu, że ...”Każdy, kto wykona specjalizowaną bazę danych w formacie S57 dla tego samego obszaru – uzyska IDENTYCZNY dokument” chciałbym wyraźnie oświadczyć, że taki przypadek zaistnieje jedynie w sytuacji, gdy „Każdy” będzie dysponował tym samym zestawem już przetworzonych hydrograficznie danych pomiarowych. W rzeczywistości dysponując oryginalnym zestawem danymi pomiarowymi, np. batymetrycznych (dot. głębokości) uzyskanych z echosondy wielowiązkowej taka sytuacja nie jest możliwa lub ograniczona do minimum. Danych pomiarowych nie wprowadza się bez

¹² Dotychczasowa strona internetowa BHMW (www.bhmw.mw.mil.pl), zgodnie z decyzją Ministerstwa Obrony Narodowej, zostanie definitywnie wygaszona z dniem 1 stycznia 2016 r. Zamiast niej ma zostać wprowadzona nowa, w domenie wp.mil.pl

zastosowania odpowiednich procedur związanych chociażby z procesem generalizacji mapy, a skończywszy na tworzeniu tzw. siatki gridu o danej rozdzielczości. W grę wchodzi podejmowanie decyzji o uproszczeniach przebiegu izobat, wydzieleniu obiektów podwodnych, które można uznać np. za niebezpieczeństwa i przeszkody nawigacyjne. W wielu sytuacjach decyzja wynika z indywidualnego podejścia do zagadnienia, poziomu własnej wiedzy i doświadczenia zawodowego. Dopiero tak odpowiednio przetworzonym danym można i w przypadku ENC powinno się, nadawać odpowiednie klasy obiektów i atrybutów. Pragnę tutaj uzmysłowić jedynie na prostym przykładzie danych batymetrycznych, że tworzenie „specjalizowanych” baz danych nie jest procesem mechanicznym, że wymaga częstego podejmowania decyzji na podstawie nabytego doświadczenia hydrografa zatrudnionego na stanowisku opracowania danych, które w konsekwencji znajdują się w wypełnionej strukturze bazy danych zgodnej z S-57. Jeszcze raz podkreślam, że w całym procesie tworzenia zarówno ENC jaki i przygotowywania danych nie może być mowy o czysto mechanicznym postępowaniu i wymagany jest także potężny wkład pracy i wiedzy własnej twórców (pracowników BHMW) poprzez nadanie cech obiektom, które będzie można zobrazować (wyświetlić, zaprezentować) w przeglądarce lub docelowym systemie ECDIS.

Faktem zaś jest to, że w odniesieniu np. do prac związanych z wypełnianiem bazy danych wykonanej w strukturze S-57 nie będzie lub też nie powinno być zmian i różnic w zakresie podstawowego stałego i pływającego oznakowania nawigacyjnego. Tutaj sprawa jest bardzo prosta – każdy element np. charakterystyki światła nawigacyjnego musi być identyczny i odstępstw nie ma. Organ nie stawia żadnych przeszkód w sytuacji żądania w trybie dostępu do informacji publicznej i chce dostarczyć plik PDF zawierający wykaz wszystkich danych ujętych w Spisie Światła i Sygnałów nawigacyjnych (np. o numerze katalogowym 521), ale Skarżącemu to nie wystarcza. Zaznaczam, że wszystkie dane w nim zawarte z pewnością znajdują się także w bazie danych wykonanej w strukturze S-57. Dla zgłaszanych przez p. Wojciecha Bartoszyńskiego potrzeb związanych z polepszeniem bezpieczeństwa żeglugi będzie to środek nie wymagający od niego potrzeby posiadania urządzenia pozwalającego na prezentację (obrazowanie) danych S-57 lub przeglądarki. Jest także szybszym sposobem na uzyskiwanie danych, dodatkowo pozwalającym przejść na formę analogową (wydruk).

Osobną zaś sprawą jest już nadanie cech obiektom, które będzie można zobrazować (wyświetlić, zaprezentować) w przeglądarce lub docelowym systemie ECDIS. W odniesieniu do ENC, ze względu na konieczność dostosowania się do standardu S-52 żadnej dowolności już nie ma. Dowolność taka pojawiłaby się w sytuacji, gdyby BHMW zdecydowało się na produkcję jedynie danych zapisanych w strukturze plików S-57, które nie byłyby wykorzystywane w systemach ECDIS. Wówczas pliki zawierające dane zapisane w strukturze S-57 mogłyby posiadać dowolną kolorystykę, symbologię itp. określoną przez twórców przeglądarki lub aplikacji pozwalającej na wizualizację danych zapisanych w formacie S-57. Działanie takie jednak nie jest celem ani zadaniem realizowanym przez BHMW.

3. Podsumowanie

Poddając analizie udostępnione dokumenty przedmiotowej sprawy stwierdzam, co następuje:

3.1. BHMW jest zainteresowane wprowadzaniem rozwiązań technicznych i organizacyjnych mogących przyczynić się do zwiększenia świadomości sytuacyjnej związanej z bezpieczeństwem żeglugi wśród marynarzy. Doskonałym przykładem może tu być sytuacja, w której BHMW doprowadziło do pełnego i nieograniczonego dostępu do zeszytów „Wiadomości Żeglarskie” (w formie plików PDF z wprowadzoną nową formą prezentacji danych). Warto wspomnieć, że działania te zostały powielone w tym roku (01 stycznia 2014) przez Szwedzką i Estońską Administrację Morską. Jednakże wprowadzenie tego typu rozwiązań musi być rozważone wieloaspektowo i uwzględniać zasady bezpiecznej dystrybucji i aktualizacji. Nierozważne „wyprowadzenie” danych może skutkować w przyszłości szeregiem problemów związanych z oficjalnością danych.

3.2. BHMW dostrzega i realizuje potrzebę zapewnienia użytkownikom jednostek pływających niespełniających wymagań Konwencji SOLAS 74 dostępu do oficjalnej informacji mapowej. Przykładem są zestawy map dla małych jednostek, opracowywane przez BHMW, które w całości są drukowane przez Niemiecki Federalny Urząd ds. Żeglugi i Hydrografii. W zakresie powołania oddzielnego serwisu map elektronicznych przeznaczonych dla małych „NON-SOLAS”¹³ jednostek pływających nie jest to jednak tak proste. Obecnie, pod auspicjami BSHC¹⁴ rozpoczęto prace nad opracowaniem skoordynowanego takiego systemu dystrybucji map elektronicznych. Niestety, problem dotyczy zarówno opracowania systemu aktualizacji danych jak i gęstości oraz jakości danych. Należy zauważyć, że aktualnie wysiłek służb hydrograficznych jest ukierunkowany na zapewnienie dopływu danych na potrzeby jednostek pełnomorskich, których żegluga jest realizowana na obszarach z głębokościami powyżej 10m. Żegluga małych jednostek zaliczanych do NON-SOLAS zazwyczaj odbywa się w strefie przybrzeżnej, z mniejszymi głębokościami, gdzie zarówno ilość jak i jakość danych jest niewystarczająca.

Ewentualne przyjęcie jednego z proponowanych rozwiązań (przypadki A lub B, lub C wymienione w pkt. 2) pozwoli na wypełnienie oczekiwań Skarżącego w myśl postanowień ustawy, na którą powołuje się p. Wojciech Bartoszyński.

¹³ Określenie nieformalnie przypisane jednostkom nie spełniających wymagań Konwencji SOLAS 74 lub nie ujętych zakresem obejmowania przez tę Konwencję.

¹⁴ BSHC – Baltic Sea Hydrographic Commission, Komisja Hydrograficzna Morza Bałtyckiego, grupuje wszystkie państwa nadbrzeżne M. Bałtyckiego.

4. Informacja na temat możliwych skutków

W końcowej części swojego wystąpienia pragnę przedstawić przewidywane skutki sytuacji, w której BHMW zostałoby jednak zobligowane do podjęcia innego trybu działania niż wymienione w punkcie 2. przypadki A, B, C - np. konieczności publicznego oraz niekontrolowanego udostępnienia produkowanych ENC (niezabezpieczonych zgodnie z wymogami S-63).

- A) Możliwość pojawienia się na rynku (użytkowania przez żeglarzy, nawigatorów morskich) ENC z podmienionymi danymi, które mogą przyczynić się do zaistnienia kolizji lub katastrofy morskiej. Brak możliwości dochodzenia praw związanych z odszkodowaniem. Takie ostrzeżenie wystosowało IMO w trakcie tegorocznego spotkania międzynarodowego podkomitetu ds. nawigacji, komunikacji morskiej, poszukiwania i ratownictwa na morzu (NCSR-IMO).
- B) Bez możliwości zapewnienia sobie „bezpiecznej” dystrybucji i ochrony danych przed nieuprawnionym dostępem - BHMW zostanie najprawdopodobniej zmuszone do rezygnacji z autoryzowania takich danych zgodnie z zasadą, że nie można ponosić odpowiedzialności za produkt, który może zostać zmieniony bez zgody i wiedzy producenta.
- C) Pojawienie się na rynku kopii ENC niepodlegających aktualizacji, może być przyczyną pomyłek nawigacyjnych, kolizji i katastrof morskich. Taka sytuacja może przyczynić się najprawdopodobniej do obniżenia poziomu bezpieczeństwa na polskich obszarach morskich, a tym samym spowodować konieczność zwiększenia ilości akcji SAR¹⁵ podejmowanymi przez MRCK (wzrost wydatków związanych z realizacją takich akcji). Pojawienie się na rynku kopii ENC nie wpłynie na obniżenie dochodów finansowych BHMW, bowiem Biuro i tak nie uzyskuje żadnych profitów ze sprzedaży ENC. Całość wpływów finansowych otrzymywanych ze sprzedaży map papierowych, publikacji nautycznych i licencji (subskrypcje) a także pobrań z RENC PRIMAR i dochodów z tzw. copyright zasila Skarb Państwa.

kmdr dr Dariusz Grabiec
Szef Oddziału Informacji Nautycznej BHMW

¹⁵ SAR - Search and Rescue – Poszukiwanie i ratownictwo na morzu.